היינט 10 זײַטן.
Rado... Kielcer Leben
(253) 13 VI־טער יאָהרגאַנג.
Radom ראדאָם פרייטאג
29 Marca 1929 י"ז אדר ב' תרפ"ט.
פרייז 25 גראָשען.

ראַדאָמער־קעלצער לעבען

Z intencji zaręczyn
p. F. Hochbaum
z p. E. Ickowiczem
życzymy jasnej przyszłości
i by w Waszej drodze zawsze
słońce sprzyjało.
RODZINA Mandel.
Żeromskiego 105.

PODCZAS ROZTOPÓW WIOSENNYCH

uchronisz się przed przeziębieniem nosząc naj- ...ejsze

KALOSZE ‹PEPEGE›

NA PODSZEWCE TRYKOT.
DAMSKIE . . . zł. 10.–
MĘSKIE . . . . zł. 11.30

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

ZWRACAJCIE UWAGĘ NA ZNAK FABR.

א גרויסער אויסוואהל
פון פארצעלײַן־ארטיקלען, מאַיאָליק און קרישטאַלען
און פערשידענע ארטיקלען אויף פרעזענטער.
אלעס צו קאנקורענץ־פרייזען.
ח. ספירוטוס, ראדאם
סלאָוואצקא (כקארישעווסקא) 24
ערשטער שטאָק פראָנט.

KUPIECKA
SPÓŁDZIELNIA KREDYTOWA z ogr. odp.
w Radomiu, Żeromskiego (Lubelska) 9

מאכט בעקאַנט, אַז די באנק איז געוואָרען איבערגעטראָגען פון רחיינסקי 21 אויף לובלינער 9 (זשעראָמסקי אין נתן נייפאַנ׳ס הויז) גלייכצייטיג ווערט מיטגעטיילט, אַז די באנק ספּילדזיעלני קרעדיטאָווע איז לעצטענס אָרגאַניזירט און פערברייטערט געוואָרען.
די באנק נעמט אָן: אינקאַסע־וועקסלען, פּראָטעסטן, ווקלאַדען,
פערטיילט הלואות. מאַכט דיסקאָנטא און ערלעדיגט אַלערליי
באנק־אָפּעראַציעס.

די באנק איז בעקאַנט מיט איהרע רעעלע און פּינקטליכע בעהאַנדלונג.
אינקאַסעס ווערען אויסגעצאָהלט אין זעלבען טאָג.
די באנק נעמט אָן אינקאַסעס אויף גאַנץ פּוילען און אויף פאָלגענדע שטעדט מיט דעם פּרייז פון 1 זל. פאַר אַ שטיק:
לאָדז, ווארשא, טשענסטאָכאָוו, פּשיטיק, זוואָלין, שידלאָוויעץ, אילזשע.

אלע ווייסען, אז שמאלץ איז דער וויכטיגסטער פראדוקט אויף פסח.
דעריבער ראַדאָמער ווירטינס בעזאָרגט אייך בעצייטענס מיט די בערימטע פסח׳דיגע פּוטערען
אגוז, שרון, אמאדאר, מנורה
וועלכע פערטרעטען אין פוילען זיין פון וואָרט מיט זייער עכטקייט, געשמאַק און בעשטעמ׳קייט, די בעסטע נאַטירליכע שמאַלצען מיט׳ן אונטערשייד וואָס אונזערע פלאַנצען־פּוטערען זענען ביליגער, שפּאַרזאַמער און צוגענגליך פאַר יעדען אַבנעם.
אויף די אלע פּוטערען געפינט זיך א הכשר אויף פסח למהדרין מן המהדרין
Generalne Przedstawicielstwo na całe Wojew. Kieleckie
J. ZYLBER, RADOM
DŁUGA 6 TEL. 580.
מיט אכטונג
כשר לפסח

מכח א פסח-אקציע אין אונזער שטאדט.

געענדיגט מיט דער קויהלען-אקציע און „עורת" שפאנט זיך שוין איין אין א צווייטער דרינגענדער אקציע. זי נעמט זיך שוין ארגאניזירען איהר טראדיציאנעלע פסח-אקציע, און, ווי מען הערט, מיט א נאך-ברייטערען פערנעם ווי שטענדיג.

די דאזיגע הילפ'ס-געזעלשאפט, מוז מען מודה זיין, איז איינע פון די אקטיווסטע און די אמפעהרסט-טהעטיגסטע אינסטיטוציעס ביי אונז אין שטאדט. ווען איבעראל פיהלט זיך אנ'אפאטיע, א שטילקייט, בעוועגט זיך פארט די עזרה-געזעלשאפט און זי טהוט עפעס אויף פאר דער ארימער, געדריקטער בעפעלקערונג. אלע טאג פון א גאנץ יאהר האלט עזרה אפען איהר אויג און אויער פאר דער יודישער נויט און דלות. סיי ווינטער, סיי זומער איז עזרה וואך און איז דער צענטראלער פונקט, וואו עס קאנצענטרירט זיך כמעט די גאנצע שטאדטישע ארימקייט און הילפסלאזיגקייט.

ס'איז היי-יאהר געווען א שווערער ווינטער, ממש א קאטאסטראפאלער לויט זיינע אומגעהויערע פרעסט און קעלטען. צו דעם איז נאך צוגעקומען דער קויהלען-מאנגעל. עזרה האט זיך אבער ניט פערלוירען און ביי דעם גאנצען טומעל און מהומה האט זי פלאנמעסיג דורכגעפיהרט א גראנדיעזע קויהלען-אקציע.

דאס זעלבע איז אויך בנוגע די פארשטעהענדע פסח-אקציע. עזרה איז געוויס ביכולת צו ארגאניזירען א פסח-אקציע אין ברייטען מאסשטאב. זי בעזיצט אויף אט דעם געביעט גענוג ערפאהרונג, פראקטישען חוש און צום וויכטיגסטען א שטארקען ווילען. דער עיקר איז די אקציע אבהענגיג פון דער שטאדט, פון די נותנים. אין זיי ווענדט זיך אין וואס פאר א מאס און אין וואס פאר א גרויס די אקציע זאל זיך ענטוויקלען.

די יודישע בעפעלקערונג אין ראדאם בעדארף זיך דאס מאהל נישט האלטען פאר גרינג דעם ענין פון לחמא עניא. דערצו וועלען היי-יאהר מוזען אנקומען אזעלכע, וואס האבען ערשט פאריאהרען אליין געגעבען אויף עזרה און זיך גערעכענט צווישען די נותנים.

דאס אייז פלאצט, פון די דעכער רינט. אוים'ן גאס שמעקט שוין מיט פריהלינג און מיט'ן גאנצען אידישען פאר-פסח-דלות. און אויב שטענדיג איז די אידישע ארימקייט און נויט געקומען צום העכסטען אויסדרוק אין די ערב פסח-טעג, האבען מיר היינטיגעס יאהר צו ערווארטען א פיעל-גרעסערען דלות. דער גרויזאמער ווינטער האט צעקלאפט און צושטערט פיעל הונדערטער אידישע עקזיסטענצען, וואס האבען זיך ביז איצט, ווי נישט-איז, דורכגעשטופט מיט חיונה. דער לעצטער קריזיס האט זיי אלעמען אריינגעווארפען אין די ארעמס פון דלות און וועלען איצט מוזען אנקומען צום לחמא עניא.

עזרה פערשטעהט דאס אלעס און דעריבער טרעט זי שוין בעצייטענס צו צו דער אקציע. דאס ווארט האט יעצט די יודישע געזעלשאפט אין ראדאם, און אין דער ערשטער רייה די יודישע קהלה. די לעצטע, אזוי אויך יעדער יודישער בירגער אין ראדאם מוז אנ-אקטיווען אנטייל נעמען אין דער פסח-אקציע פון עזרה, אין וועלכען פארם ס'זאל נישט זיין. ווער אין טעכניש-ארגאניזאציאנעלען זין און ווער אין דער הינזיכט פון געלד-געבען.

אלע מוזען זיין בעטייליגט. קיינער טאר נישט פעהלען. צו פסח איז געבליבען שוין נישט קיין סך צייט און די ארבייט, וועלכע איז פערבונדען מיט א פסח-אקציע אין גרעסערען פערנעם, — איז גרויס.

ב. צווייג.

מיטלען געגען באנקראטען.

אין לאנד טראגט זיך א כוואליע פון פראטעסטען. מיר מיינען נאטירליך נישט די פראטעסטען געגען די נייע לאקאטארען-גזרות, געגען די האנדעלס-קאמערען אדער שטייערען, די אלע פראטעסטען זענען נישט ניי און נישט געפעהרליך. שלעכט איז וואס די איצטיגע כוואליע טראגט מיט זיך פראטעסטירטע וועקסלען. אין אלע באנקען שפירט מען עס. אין עס געהט נאטירליך אויס צום סוחר'ס קאפ. ער בעקומט נישט פאר דער סחורה וואס ער האט פערבארגט קיין געלד און האט ממילא נישט מיט וואס צו צאהלען זיינע התחייבות. די ערשטע האבען דערפיהלט די סכנה די מאנופאקטור סוחרים אין ווארשא און האבען אנגענומען מיטלען געגען דער נייער פערפלייצונג: מען זאל אויפשטעלען שווארצע ליסטען פון די פראווינצער סוחרים וואס לאזען זייערע וועקסלען געהן אין פראטעסט. מען זאל אזעלכע סוחרים נישט פערקויפען קיין סחורה אפילו פאר מזומן, מען זאל מעלדען די עקספעדיטארען און קאמיסיאנערען, מען זאל די מענשען אויסשליסען פון דער געזעלשאפט און מאכען אונמעגליך ווייטער צו האנדלען.

מיר זעהען דאס די ווארשאווער סוחרים פערנעהמען זיך גאר ברייט צו קעמפען געגען די פראטעסטען. עס פרעגט זיך אבער; צי פיהרט עס צום צוועק? צי וועט מען אויף דעם וועג עפעס דערגרייכען?

קודם האבען די ווארשאווער סוחרים געדארפט שטעלען די פראגע: מה נשתנה? פארוואס איז עפעס די מאנופאקטור-בראנזשע ערגער ווי אלע אנדערע, פארוואס קומען אין איהר פאר מעהר און אפטערע פראטעסטען ווי אין אלע אנדערע בראנזשעס? איך בין נישט קיין מאנופאקטוריסט און אפילו נישט קיין סוחר און פונדעסטוועגען האט מיך די פראגע שטענדיג אינטערעסירט. איך געדענק, דאס אין מיין שטעדטעל ווען איך בין נאך געווען א קינד, זענען געווען שניט-קרעמער וואס האבען געהאט א חזקה יעדעס יאהר צו באנקראטירען און זענען פונדעסטוועגען ווייטער געבליבען סוחרים. זיי זענען געווען די איינציגע אין שטעדטעל וועלכע האבען געגעסען פון אזא מין שנויטה. אין קיין צווייטער בראנזשע האט מען נישט געוואוסט פון אזא פריווילעגיע. עס פרעגט זיך דארום: מיט וואס איז עפעס מאנופאקטור אנדערש ווי יעדער מין סחורה פארוואס איז דא א באנקראט אין ארדנונג?

מיר שיינט, אז די ווארשאווער סוחרים האבען זיך געדארפט אט די פראגע פארלעגען און דאמאלסט, אויב זיי וואלטען געפונען די ריכטיגע תשובה אויף דער פראגע, וואלטען זיי אפשר געקומען צו אנדערע רעזולטאטען און וואלטען אנגענומען אנדערע רעזאלוציעס.

די סוחרים וועלען נישט פערקויפען קיין סחורה אפילו פאר מזומן! איך וואלט וועלען זעהן דעם סוחר, וואס וועט די קונסט בעווייזען נישט צו פערקויפען קיין סחורה פאר געלד! בכלל איז עס נישט מעשה סוחר צו מאכען א געשעפט נישט אויסרעכענדיג וואס דערפון וועט ארויסקומען און צו דאס פיהרט צום ציעל.

מיר שיינט, אז די איצטיגע ערשיינונג איוט'ן וועקסעל-מארק. איז נישט קיין ספעציעלע שניט-קריזיס ווי פיעל מעהר א שנעע-קריזיס. די מאנופאקטור-בראנזשע האט עס פריהער דערפיהלט, ווייל זי איז די ריזיקאלישסטע און אמוועניגסטען סאלידע אין אונזער וועלט. עס דארף קיינעם נישט בעליידיגען. מיר ווייסען, אז גראד אין דעם פאך זענען פערטרעטען די סאלידסטע פירמעס, אבער די בראנזשע אלס אזעלכע איז נישט סאליד געבויט.

מען נעהמט זיך צום פראווינצער סוחר. און וואס הערט זיך מיט'ן ווארשאווער? צי איז ביי איהם אלץ אין ארדנונג? צי האלטען מיר טאקע, אז באנקראטירען מעג מען נור מיליאנען און קיין טויזענטער טאר מען נישט באנקראטירען? צי מעג לאזען פראטעסטירען וועקסלען נור דער וואס האט פריהער פערזארגט זיין הייזער, הויפען, ווילעס און דער וואס האט נישט דאס אלץ איז פסול לבוא בקהל?

ניין, מיט אזעלכע דראקאנישע מיטלען ווי די ווארשאווער נעהמען אן וועט מען דעם קריזיס אין מסחר נישט בעזייטיגען. און דאס פראבלעם פון האנדעל און קרעדיט נישט פערענטפערען. מען מוז א ביסעלע ערנסטער זיך פערטראכטען אויף דער ערשיינונג. מיט'ן דערדריקען די פראווינץ ווערט די רעזידענץ נישט געהאלפען, מיט'ן אבשטעלען דעם מסחר איז נאך קיינמאל דער מסחר נישט געראטעוועט געווארען. די סיבות פון דער איצטיגער פראטעסטען-כוואליע ליגען פיעל טיעפער, זיי ליגען צום טייל אין דער פאלשער קרעדיט-פאליטיק וואס הערשט אין געוויסע בראנזשעס. דער עיקר אבער איז אין דעם שולדיג די אלגעמיינע פינאנץ-פאליטיק אין לאנד. און ווארפען די שולד אויף בייזען ווילען פון דער פראווינץ, איז פאלש און גאר נישט סוחריש.

ש. י. סט—קי.

אויף פסח הבע"ל!

: עכטע : פסח'דיגען

טהוען מיר אײַך עמפפעהלען דעם פון לאנגע יאָהרען בעקאנטען און זעהר פײַנעם

: עכטע : פסח'דיגען

פראנקק = קאפּע = צוזאטץ

איז קיסטעל און אויך אין רונדע פאַקונג

ער איזט ערצייגט בהכשר גמור אונטער אויפזיכט פון הרה"ג מו"ה יעקב פרענקעל תאומים שליט"א אבד"ק פאדגורזשע והגליל וחתנו הרהמאה"ג וכו' מו"ה חיים קאננער שליט"א ובנו החריף וכו' מ' יחזקאל פרענקעל תאומים שליט"א.

דער גרינער שטרײַפען אויף די פעקלעך, בעווײַזט דעם כשר לחג הפסח און די פײַנהײַט דיעזער וואַרע.

HENRYKA FRANCKA SYNOWIE
Fabryka Środków Kawowych S. A.
SKAWINA-KRAKÓW.

ביי המן בן המדתא.

(אַ פורים-אינטערוויאו)

געמראָפּען האָב איך איהם זיצען אַ פער'דאגה'טען, דער בליק מרה-שחורה'דיג, בייז און פערביטערט. די אויערן פערשטאָפּט מיט וואַטע, כדי נישט צו הערען דעם קלאַפּען פון די גרעגערס. אַרום איהם זענען געזעסען די בנים'לעך, אויסגעדאַרטע, אויסגעמוטשעטע. ביי דער רעכטער האַנד דלפון און ביי דער לינקער — ויזתא. זרש האָט זיך געבאַרעט אין דער קיך ביי די המן-טאַשען...

דער ערשטער איז מיר אַנטקעגען געלאָפען ויזתא, מיט דעם בעקאַנטען שמייכעלע, וואָס ריהט שטענדיג אויף דעם ויזתא-פנים... מיר דערלאַנגט אַ ברייטען „שלום-עליכם" און ויזתא'דיג געפרעגט, ווער איך בין און וואָס איז מיין בעגעהר.

דערהערענדיג, אַז איך קום צו זיין טאַטען וועגען אַ אינטערוויאו, האָט זיך דער ויזתא'דיגער שמייכעל צוגאָסען אויפ'ן גאַנצען פנים און ער איז אַ דערפרעהטער צוגעלאָפען צו זיין טאַטען, איהם אַרויסגעשלעפּט די וואַטע פון די אויערן און איהם אַריינגעשריען דעם צוועק פון מיין בעזוך.

המן איז אַ ווײַלע געבליבען זיצען אַ דערשראָקענער. קענטיג ער האָט מורא געהאַט פאַר מיין אידישען גרעגער. נאָר באַלד האָט ער זיך אויפגעשטעלט און מיך פערבעטען צום טיש. מיר אַנגעוויזען מיין פּלאַץ ביי דלפון'ען און זיך גענומען אויספרעגען, וואָס מיר ראַדאָמער אידען מאַכען.

— וואָס איז מכח פרנסה? וואָס הערט זיך אין מאַגיסטראַט, אין דער קהלה? מכח רבנות, שחיטה, גבאות וכדומה יאָ, וואָס איז עפּעס די מעשה. וואָס אייערע פרנסים האָבען זיך געשפּאָלטען? אַזוי פיעל יאָהרען געלעבט בשלום ובשלוה און געקלאַפּט בראַוואָ דעם פרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג און פּלוצלינג גאָר קומען אייגענע און בעווייזען, אַז ער געהערט מיד אָן אַ משפּחה-מיטגליר. איך האָב נישט חלילה דאַגעגען. דער יחוס פאַסט מיר גאַנץ גוט, נישט קשה, פון מיין פאַך: פון להשמיד ולהרוג ולאבד האָלט ער, ווי כ'הער דוקא יאָ, נישט מעהר, וואָס עפּעס יעצט בשעת סוף קאַדענץ? עפּעס האָב איך דאָך געהערט, אַז דאָרט ביי אייך אין ראַדאָם איז היינטיגען זונטאָג ביינאַכט צוליב בודזשעט-פראַגען פאָרגעקומען אין דער קהלה אַ שטורמישע זיצונג אין די אָרטאָדאָקסען מיין שונא מרדכי'ס אַנהענגער האָבען דאָס מאָהל דוקא שטאַרק פערטיידיגט אַ „הומאַניסט"... (פאַרדאָן, איך מיין נישט קיינעם צו בעליידיגען דאָס רעדט מען בלויז אַזוי אויף אונזער שושן הבירה-שפּראַך.)

אַז ער האָט בע ערקט, ווי איך בין געבליבען זיצען אַ פערחידושטער, האָט ער איז אַזוי געווי אינפאָרמירט וועגען אַלץ, וואָס ס'קומט פאָר אין אונזער ראַדאָמער וועלטעל בכלל און אין אונזער אידישער וועלטעל בפרט, האָט ער זיך צושמייכעלט און, מעשה גוטער ברודער, מיר אַ קלאַפּ געטהון אין פּלייצע, זאָגענדיג: מיינט איהר טאַקע, אַז מיר המנ'ס זענען אַזעלכע עם הארצים און ווענען נאָר אויסען צו טון שלעכטס? חס ושלום! מיר זענען דאָך נאָר שלוחים אייך צו דערמונטערן, אויפצופרישען אייער ענערגיע, צו וועקען אייך צו נייער אַרבייט און מעשים, צו דערמאָנען אייך, אַז איהר זענט אידען...

—אַז איך וואַרף אַ בליק—האָט המן אַנ'אויפגערעגטער ווייטער גערעדט — וואָס זיי, די אייניקלעך, די יורשים מיינע, האָבען געמאַכט פון מיין טייערן לעבענס-אידעאַל, כאַפּט מיר אָן אַ שוידער, זיי האָבען פון איהם אַ תל געמאַכט! צובראָכען איהם אויף שטיקלעך, איהם געבראַכט צו אַ מדרגה פון שפלות, קליין און אָרים, אָן שום פּיצעל טעם און לאָגיק. פּשוט געמאַכט פון איהם אַ חוכא ויטלולה, אַ מין ספּאָרט-שפּיל...

— אָט ליגט פאַר מיר — האָט המן אָנגעוויזען אויפ'ן טיש—אַ ביסעל „ליטעראַטור", וואָס די אייניקלעך מיינע האָבען אַרויסגעגעבען. ווען איך בלעטער אין די דאָזיגע „ווערק" ווערט מיין פנים רויט פאַר חרפה. איך ציטער פאַר אויפרעגונג און איך פרעג: הזאת נעמי? וואָס איז געוואָרען פון מיין שנאה - אידעע צו דעם מפוזר-ומפורד-פאָלק?

—נעמט למשל, זייער קאַמף איצט געגען דער אידישער שחיטה! צו וואָס האָבען זיי דען נויטיג דעם גאַנצען טאַראַראַם, יאָ כשר'ע, צו נישט כשר'ע שחיטה? בעסער זעהן, אַז אידען זאָלען כלל נישט עסען פלייש... אָדער די נאַרישע דייטשע „האַקענקרייצלער", וואָס האָבען שוין נישט געפונען קיין בעסערע אַרבעט, ווי שענדען אידישע בית-עולם'ס. קנאַפּ לעבעדיגע אידען פערהאַן, צו וואָס זיך בעשעפטיגען מיט טויטע? יאָ, יאָ, נישטאָ קיין נחת אויף דער עלטער! —

דאָ איז דער געשפּרעך געוואָרען אינטימער. ער האָט מיר אָנגעהויבען דערציילען די צרות. וואָס ער שטייט אויס פון זרש'ן. זי מיינט נאָך אַלץ— זאָגט ער — דעם „רוב עשרו", דאָס עשירות מיינס. אָבער נישט מיך... יעדען טאָג נייע מאָדעס. נייע קליידער מיט היטען, די הוצאות שטייגען איבער'ן קאָפּ, אָבער די גרעסטע צרה איז, וואָס זי איז אויף איהרע אַלטע יאָהרען געוואָרען שרעקליך אייפערזיכטיג, זי איז מיך חושד, אַז כ'האָב ליב די אסתר'ס...

—פון מיינע בנים האָב איך אויך נישט פיל נחת. דלפון איז נאָך דער זעלבער שלימזל'ניק, חי תמיד. ויזתא'לע האָט אפילו יאָ פערשטאַנען צו פערדינען אַ ביסעל מזומן, איצט אָבער זיצען ביי איהם שלעכטע צייטען. אויעק די גליקען. די אַנדערע זענען סתם לא יוצלח'ס, זיצען זיי אַלע און לעבען אויף מיין חשבון.

— איך וואָלט אייך נאָר געבעטען — האָט ער צום סוף פון געשפּרעך צוגעגעבען — זעהט עפּעס צו טון, מ'זאָל מיר נישט מעהר יאָהר איין יאָהר אויס קלאַפּען אין אויערן אריין. מיט די גרעגערס. כ'בין דאָך שוין באַלד אינגאַנצען טויב געוואָרען פון דער קלאַפּעריי, זאָלען זיי מיר שוין לאָזען צורוה, ס'מוז דאָך אַמאָהל נעמען אַ סוף.

אַלזאָ אידען, נישט געגרעגערט! המן וויל נישט...

י. צ. ל.

די שענסטע
טאַפּעטען
צו זעהר ביליגע פרייזען
קען מען ניר בעקומען
אין דער לאנג-יעהריגע פירמע
ש. שטיינמאַן
— ראַדאָם —
לובלינער 21.

וואס הערט זיך אין ראדאם.

דער שטרייק אין דער שניידער-בראנזשע

אין דער בראנזשע פון מענער-שניידעריי איז אויסגעבראכען א שטרייק. די ארבייטער און געזעלען, וואס זענען אנגעשטעלט אין די שניידער-ווארשטאטען פאדערען א 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג.

היינטיגען זונטאג איז אין קאאפעראטיוו „סודהיט" אבגעהאלטען געווארען א פערזאמלונג צווישען די שניידער-מייסטער בשותפות מיט די כאלופניקעס און געזעלען. לויט די ערקלערונגען, וואס די מייסטערס האבען געגעבען זענען זיי נישט דאגעגען, אז זייערע געזעלען זאלען ארבייטען נישט מעהר ווי 8 שעה אין טאג. עס געהט נאר דערין, וואס צוזאמען מיט'ן פערקלענערען די ארבייט'ס-צייט ווילען די מייסטערס אויך רעדוצירען זייער לוין, טענה'דיג, אז דער פריהערדיגער לוין איז געווען לויט דער השואה פון 10—11 שעה א טאג ארבייט און אזוי ווי די ארבייט'ס-צייט ווערט רעדוצירט אויף 8 שעה זאל פון לוין אויך ארונטערגערעכענט ווערען דער סכום, וואס עס מאכט אויס פאר 2—3 שעה ארבייט אין טאג.

אויף דער פערזאמלונג האט יעדער פון די צדדים זיך שטארק בעקלאגט אויף זיין עקאנאמיש בעדריקטע לאגע און ערקלערט די נויטווענדיגקייט פון זיין פאדערונג. גאר שטארק האבען זיך בעקלאגט אויף דער לאגע די שניידער-מייסטער'ס צוליב די אומגעהויערע גרויסע שטייערן, וואס מען לייגט אויף זיי ארויף אזוי, אז נאך דער גאנצער שווערער ארבייט זייערע איז זיי שווער אויסצוקומען דאס ביסעל חיונה.

אין ריעזולטאט פון די לאנגע דעבאטען איז געוועהלט געווארען א קאמיסיע פון 3 מייסטערס און צוויי כאלופניקעס, וועלכע האט נאך א בעראטונג ארויסגעטראגען פאר די פערזאמלטע דעם פסק, אז די פאדערונג פון 8-שעה'דיגען ארבייט'ס-טאג ווערט אנערקענט, נאר צוזאמען דערמיט ווערט אויך דער ארבייט'ס-לוין ארונטערגערוקט לויט דעם אונטערשיד פון 11 ביז 8 שעה, ווייל אויף אזא אופן ווערט אנולירט די פריהערדיגע השוואה מיט די ארבייטער, וועלכע איז געווען געשלאסען אויפ'ן יסוד פון 11 שעה ארבייט אין טאג.

דער פסק איז מצד די ארבייטער נישט אקצעפטירט געווארן און האלטענדיג זיך ביי דער פאדערונג, אז אומאבהענגיג פון דער פערקלענערונג פון די ארבייט'ס-צייט זאל אויך נישט פערקלענערט ווערען דער ארבייט'ס-לוין — איז דער שטרייק פארלויפיג נאך נישט ליקווידירט געווארען.

אראבגעצויגן דאס פוטער פון זיין בעל-חוב.

דורך א אריגינעלן איינפאל האט א ראדאמער באנק-אייגענטימער געפאקט זיין באנקראטירטען בעל-חוב.

א ראדאמער סוחר פון ציגעל א געוויסער ה' פ. האט מיט עטליכע וואכען צוריק זיך אבגעשטעלט פון צאהלען זיינע וועקסלען. ער האט ערקלערט, אז ער איז נישט באנקראט, נאר צוליב'ן שרעקליכען ווינטער, וועלכער האט פאראליזירט דעם האנדעל, איז ער געבליבען דערקוועטשט און אזוי ווי זיינע בעלי-חובות האבען איהם אויפגעהערט צו צאהלען, על כן איז ער אויך געצווינגען צו לאזען פראטעסטירען זיינע וועקסלען.

די קרעדיטארען פון ה' פ. האבען פערשטעהט זיך, נישט געהאט קיין עצה און אויסקויפענדיג די פראטעסטען האבען זיי אנגעהויבען מיט'ן ה' פ. שמועסען מכח א רעגולאציע.

איינער פון זיינע בעלי-חובות איז געווען א אייגענטימער פון א ראדאמער פריוואטע באנק, ה' ג. וועמען ס'איז געקומען ביי ה' פ. א פאר טויזענד זלאטעס. דעם ה' ג. איז א שאד געווען ער זאל אוועקגעהן ווי א קאץ פון דער פוטער און ער האט זיך שטארק געבראכען דעם קאפ ווי אזוי פאקט ער זיין באנקראטירטען קליענט. געטראכט און געטראכט ביז ער איז געפאלען אויף א קינציגען פלאן, און אט ווי אזוי ער האט געפאקט דעם פויגעל אין די נעץ:

מיט א פאר טעג צוריק בעגעגענען זיך אין גאס דער ציגעל-סוחר מיט'ן באנק אינהאבער און דער לעצטער אינפארמירט דעם ציגעל-סוחר, אז ער האט א סוחר פון דער פרעמד, וועלכער וויל קויפען א גרעסערען קוואנטום ציגעל פאר קאסע ממש. דער סוחר איז היינט דא אין ראדאם און אויב ער וויל קאן די טראנזאקציע זיין געשלאסען און זעלבען טאג פארנאכט. דער ציגעל-סוחר ה' פ. האט מסכים געווען ערקלערענדיג, אז בעקומענדיג א ביסעל מזומנים וועט ער זיך קאנען ארויספלאנטערן פון זיינע חובות. ס'איז אלזא אבגעשמועסט געווארען אז פארנאכט קומט דער ציגעל-סוחר ארויף צום באנק-אינהאבער שליסען דאס געשעפט. דערביי האט ה' ג. אויפמערקזאם געמאכט דעם ה' פ. אז ס'וואלט גלייך געווען, אז ער זאל ארויסקומען

אין איין נאכט גראה געווארען.

דאס איז געווען אין די צייטען, ווען דאס לעבען איז געווען אינטערעסאנט, ווען די זון האט געשיינט פאר מיינעטוועגען; ווען די לבנה מיט די שטערן האבען ארומגעוואנדערט אין הימעל-רוים נאך מיינע בעפעהלען; ווען דאס געזאנג פון לעבען האט מיך אומעטום בעגלייט. דאמאלס האב איך מיר ארומגעזעהן, אז עס פעהלט מיר אן אייגענער, א געטרייער מענש, מיט וועמען כ'זאל מיר האבען צו טיילען מיינע פריידען. ווער ס'זאל זיין מיין לעבענס-בעגלייטערין, מיין וועג-ווייזער: דאס הייסט, א מיידעל. נאר אזעלכע, וואס זאל זיין מיין אמת'ער זיווג, וואס זאל מיר געפעלען, האב איך גאנץ גוט געוואוסט, אז דא אין דער גרויסער שטאדט וואו הייזער זענען אזוי ריזיג הויך, וואו ס'קוקט ארויס אזא קליין שטיקעל הימעל און וואס אין גרויסען קעסעל ווערט אלעס צושמאלצען, וועל איך דא מיין בעשערטע ניט געפונען, אז אזעלכע וואס איך זיך מוז איך פאהרען זוכען. וואו אהין? — האב איך אליין ניט געוואוסט.

אין א שיינעם פריהלינג-מארגען, ווען די זון האט הערליך וואַרים געשיינט, האב איך פערלאזט די קאכעדיגע רוישדיגע און ריזידיגע שטאדט און האב מיר ארויפגעזעצט אויף די באהן, און אליין ניט וויסענדיג וואו אהין, האב איך מיך געלאזט פאהרען. און ביי א סטאציע, ווען די באהן האט א סך פאסאזשירען אויסגעשפיגען, בין איך אויך אויסגעשטיגען, און דא האב איך אנגעטראפען אויף א רייכען גוט-בעזיץ.

כ'בין אריין צום אייגענטימער און האב געבעטען א ארט אבצורוהען זיך. דאן האב איך געמאכט א וואנדערובקע, זעהר ווייט, ביז כ'בין צוגעקומען צו א גרויסען שרעקליכען וואלד. כ'האב אפילו מורא געהאט אין דעם וואלד צו געהן, נאר [illegible]: כ'האב איינגעזעהן, אז כ'וועל מיר שוין פון דאנען ניט אבגרייסען און אנגעהויבען צוגעהן. נאר וואס ווייטער כ'בין געגאנגען, אלץ שרעקליכער איז געווען. אומגעהויערע גרויסע בוימער, פאנטאסטישע ריזיגע בערג און מיט שרעקליכע גרויסע טייכען. און ווי כ'בין אזוי געגאנגען האב איך דערזעהן פון דער ווייטענס מענשען און האב דערהערט זעהר א הערליך געזאנג. כ'האב אנגעהויבען נאכצוגעהן דאס געזאנג, ביז כ'האב דערזעהן א סך קינדער, וואס האבען געטאנצט און געזונגען, און מיט זיי האט אנגעפיהרט א יונגע פרוי, נאר זעהט אויס, אז מען האט מיך דערזעהן און מען האט איהר געזאגט, אז א מענש געהט, דאן איז געווארען שטיל און די טענץ מיט דעם געזאנג האבען אויפגעהערט. און, אז כ'בין צוגעקומען נאהנט, און האב א קוק געטוהן אויף די יונגע פרוי, בין איך געווארען צוטומעלט. דער קאפ האט זיך מיר פערדרעהט און כ'האב צו מיר געזאגט: אט די איז זי, די איז מיינע, און נאך די טאקע בין איך געפאהרען, און דאס איז מיין בעשערטע. זי איז צו מיר צוגעקומען, האט זיך פאר מיר פארגעשטעלט, אז זי הייסט רחל'ע.

אנגעמענדיג מיך ביי דער האנד האט זי געזאגט: קום משה! וועל איך דיך ארויספיהרען, דא קען מען נישט געהן.

די קינדער זענען אלע פערשוואונדען געווארען און זי האט מיך צוגעפיהרט צו מיין שטוב — מיר וועלען זיך נאך זעהן — האט זי געזאגט און איז פערשוואונדען. איינס נאר איז מיר געווען א וואונדער: פון וואנען ווייסט זי, אז איך הייס משה.

ווען כ'בין מיר געלעגען אין מיין בעט, האט די לבנה אריינגעקוקט אין מיין צימער. אזא גרויסע, אזא פולע, כ'האב נאך אזא לבנה ניט געזעהן. אין דעם האט זי זיך בעוויזען, איינגעהילט אין א לבנה-מאנטעל און די צוויי צעפ אדורכגעפלאכטען מיט לבנה-באנד. [illegible] ביי די הענד האט זי געפיהרט איהרע צוויי קינדער. אז כ'האב זי דערזעהן

אנגעטוהן אין בגדי יום-טוב, מחמת דער פרעמדער סוחר איז זעהר א רייכער מענש און עס פאסט נישט צוגעהן אבי-וואס אנגעטוהן.

ה' פ. האט געפאלגט. זיך אנגעטוהן אין בגדי חג, ארויפגעצויגען אויף זיך זיין נייעם טיבעטען פוטער און אוועק אין אחענה צום באנק אייגענטימער ה' ג. דארט האבען שוין געווארט דער פרעמדער סוחר, דער באנק-אינהאבער און זיין יונגע פרוי. אלע זענען געזעסען ביי א רייך-סערווירטען טיש און ווי ה' פ. איז אריינגעקומען האט מען איהם פארגעשטעלט. און ביי טשאסטעס מיט טהיי האט מען גענומען רעדען מכח פרנסה, ס'הייסט מכח דער ציגעל-טראנזאקציע.

אין מיטען געשפרעך האט געקלינגען דער טעלעפאן און ה' ג. האט איבערגעבעטען די געזעלשאפט, אגן ארויס אין קארידאר. דערזעהענדיג דארט הענגען דעם ה' פ'ס נייעם טיבעטען פוטער האט ער געשיקט נאך א געוויסען הערר און ווען יענער איז געקומען האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז דער קאמארניק, וועלכער איז געקומען מיט פערטיגע זאגענשיץ-אקטען און גלייך צוגעטרעטען צו דער גארדעראב אין קארידאר און געלעגט אנ'ארעשט אויפן דארט-הענגענדיגען פוטער פון ה' פ. ה' פ. האט זיך אין פלוג נישט ארענטירט און מיינענדיג, אז דער קאמארניק זוכט דעם ה' ג. האט ער ערקלערט, אז ער איז נישט דער אייגענטימער פון וואוינונג און, אז דאס פוטער איז זיינס. דער קאמארניק' האט איהם דאן געפרעגט, ווי ער הייסט און בעקומענדיג אנ'ענטפער, אז פ. האט דער קאמארניק געזאגט, „אוושעם פאנא עוקאס". און בעווייזענדיג איהם אלע נויטיגע פארמאליטעטען, האט ער דורכגעצויגען א שנירעל איבער'ן פוטער, עס פערחתמ'עט און אריינגעזאגט אין ה' ג.'ס א קליידער-שאנק ביז צו דער ליציטאציע.

ה' פ. האט זיך ערשט געחאפט, אז די גאנצע מעשה מיט דער ציגעל-טראנזאקציע איז א נ'אנשטעל. דער סוחר איז קיין סוחר נישט און די זיסע טשאסטעס מיט די טהיי איז איהם איצט ביטער געווארען אין מויל און ער איז נעביך אוועק אהיים אין דער מארינארקע, איבערלאזענדיג זיין נייעם טיבעטען פוטער אויפ'ן חשבון פון זיין חוב.

שטורמישע זיצונגען אין קהלה-ראט.

א-טאדאקסישע פראקציע פאדערט א סאטיספאקציע פאר'ן בעליידיגטען פרעזעס קעניגסבערג — שארפע ענטפער פון פרנס לעשטש — שטארקער קאמף ארום די 8000 זל. פין דער פערשטארבענער פרוי טייכמאן — גרויסע בודזשעט-דעבאטען — גמינע-פערוואלטונג אויסגעארבייט דיים קהלה-עטאט פאר'ן 29-טען יאהר אויף א סומע פון 232,860 זל. — דעמאקראטישער אריסטריט פון פרנס פישמאן צו רעדוצירען די עטאט-סקלאדקע.

נאך א לענגערע הפסקה איז היינטיגען זונטאג און מאנטאג זיך צונויפגעקומען דער קהלה-ראט ענדגילטיג צו בעשטימען דעם בודזשעט פאר'ן היינטיגען יאהר.

נאך פאר די ראט-זיצונגען האט מען אין שטאדט געשמועסט, אז די זיצונגען שמעקען מיט פולווער צוליב די בעקאנטע געשיכטע קעניגסבערג-טייכמאן, ווי אויך צוליב די פערשידענע חלוקי דעות ארום געוויסע פאזיציעס אין בודזשעט צווישען דער ארטאדאקסישע פראקציע פון איין זייט און פון די ציוניסטישע און האנדווערקער-פראקציע פון דער צווייטער זייט.

אין פערלויף פון ביידע דערמאנטע זיצונגען איז געווען צו בעמערקען א דיסציפלינארע און איינהייטליכע שטעלונג מצד אלע ציוניסטישע פרנסים. א זאך, וואס פאסירט צום ערשטען מאל דורך דער גאנצער פיעריעהריגער קאדענץ, במשך פון וועלכער ס'האט געהערשט וועניג שלום בית צווישען אמארטוניסטישען פרעזעס פון ראט ה' פרענקעל און דעם ראדיקאלען ציוניסטישען פרנס פישמאן ווען ס'איז פיל מאהל אויסגעקומען צוליב זיין אייגענעם חבר דעם פרעזעס צו פערלאזען דעם זיצונג'ס זאהל בשעת פערטיידיגען געוויסע פראגען. לעצטענס איז אין דעם זין פארגעקומען א גרויסע ענדערונג.

אויף ביידע זיצונגען האט מען געזען ווי די גאנצע ציוניסטישע פראקציע איז סאלידאריש און פעראייניגט אין איהרע פאדערונגען און וויל מעהר נישט נושא חן זיין ביי דעם צד שכנגד...

די ערשטע זיצונג.

זונטאג ביינאכט ווערט געעפענט פון פרעזעס ה' פרענקעל כמעט ביים פולען קאמפלעט פון ראט און ה' פרענקעל ערקלערט, אז די זיצונג איז אנ'אויסערגעוועהנליכע, מחמת דער ה' סנאראסטא האט געמאלדען, אז אויב דער ראט וועט נישט דורכפיהרען דעם בודזשעט ביז'ן 25-טען ה. ח. וועט ער אלס פרעזעס בעשטראפט ווערען מיט 100 זל.

דאן דערמאנט ה' פרענקעל דעם ערשט נישט לאנג פערשטארבענעם פרנס דוד ליקסענבורג וועגען וועמען ער שטעלט זיך אפ אויף א לענגערע צייט און אלע פרנסים בעעהרען זיין אנדענקען מיט אויפשטעהן.

אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם איז אריין אין קהלה דער קאנדידאט ה' ווייסבלום (מזרחי) וועלכער איז שוין אנוועזענד געווען אויף די זיצונג.

איידער מ'טרעט צו צום טאג-ארדנונג טראגט אריין די ארטאדאקסישע פראקציע א דרינגענדע אינטערפעלאציע אינטערגעשריבען פון 8' פרנסים. אין דער אינטערפעלאציע זענען ארויסגערוקט געווארען 4 פאדערונגען: 1) אז די געלד-פראגע וויפיעל צונעמען פאר קרקעות זאל אויסשליסליך האבען צו זאגען די בית החיים-קאמיסיע אדער די גמינע-פערוואלטונג 2) אויסצודריקען מיטגעפיהל דעם בעליידיגטען פרעזעס קעניגסבערג אין צוזאמענהאנג מיט'ן סקאנדאל צווישן איהם און דעם היגען בעקאנטען אינדוסטריעלער ה' פנחס טייכמאן צוליב דעם קרקע געלד פון זיין פערשטארבענער מוטער. 3) דער ראט זאל אננעמען, אז די 8000 זל. אויף וואס די ה"ה טייכמאן—לעשטש האבען איינגעלעגט וועקסלען ביים פרנס דוד בלאטמאן פאר דער קרקע פון זייער מוטער און שוויגער, זאל אריינגעטראגען ווערען אין גמינע-קאסע. 4) אויפצופאדערען דעם ה' טייכמאן צו שטעלען זיך צו אנ'עהרען-געריכט מיט'ן פרעזעס קעניגסבערג.

פרנס פישמאן איז געגען דער דרינגליכקייט און איז דערפאר, אז די אינטערפעלאציע זאל בעטראכט ווערען צווישען די פרייע פארשלאגען. בעת דער אבשטימונג זאגען זיך 10 ארויס פאר דער דרינגליכקייט און 9 געגען. די אינטערפעלאציע ווערט אלזא בעטראכט אלס דרינגענד און ס'ענטוויקעלט זיך ארום אט דעם ענין א ליידענשאפטליכע דיסקוסיע.

האב איך צו איהר מיינע ביידע הענד אויסגעשטרעקט און מיט פרייד אויסגעריפען: רחל'ע געה שוין פון מיר ניט אוועק, בלייב מיט מ'ר, דו זעהסט דאך, אז כ'קאן אהן דיר ניט לעבען.

—זאג מיר, משה, האט זי געזאגט, האסט מיך טאקע אויף אנ'אמת ליעב? דו זעהסט דאך, אז כ'בין געשטארבען. דער מאן מיינער האט מיר געאייפערט, כ'האב ניט געקענט איבערטראגען די צרות פון איהם. עס איז ניט פערהאנען קיין ערגערעס אויף די וועלט, ווען א מאן איז אזוי אייפערזיכטיג. האב איך מיך אריינגעווארפען אין א זומפף און כ'האב מיך דערטרונקען. דאס איז מיינע צוויי קינדער. כ'קען ניט פערנעמען דעם צער, וואס די שטיפמוטער פערפייניגט זיי; ערלויבט מען מיר אלע נאכט צו קומען. איך האדעווע זיי און וואש זיי, קעם זיי אויס און דערנאך געה איך צוריק אין מיין רוה אריין. קום משה. בעגלייט מיך, די ווייסט געהן דערנאך א היים מיט מיינע קינדער.—

כ'האב איהר בעגלייט, ביז צו די „זומפף", זי האט זיך מיט מיר און מיט די קינדער געזעגענט. דער „האן" האט געגעבען א קריי—און זי איז אריינגעשפרונגען אין וואסער. די קינדער האבען אנגעהויבען צו וויינען.

אינדערפריה, ווען די שטוב-מענשען זענען צו מיר אריין פערסאפעטע און טרייסלענדיג זיך איינגאנצען—זיי האבען נישט געוויסט וואס מיט מיר איז אזעלכעס געשעהן כ'האב גארנישט געקאנט פערשטעהן פארוואס קוקען זיי זיך אזוי אן איינס דאס אנדערע פערוואונדערט—נאר ווען כ'האב מיך אנגעקוקט אין שפיגעל האב איך געזעהן, אז כ'בי'ן איבער נאכט גראה געווארען.

די אייגענע מעשה, האבען מיר זיי שטוב-מענשען איבערגעגעבען, איז טאקע אמת, נישט קיין חלום. דא האט זי אין דעם אייגענעם גיט געוואוינט, די בילד שענע רחל'ע. דער שלעכטער מאן, פאר וועמען די עלטערן האבען זי פערקויפט (פאר געלד) האט זי פערפייניגט, אזוי לאנג, ביז די עדעלע שענע פרוי האט נישט געקאנט אויסהאלטען אין דערפאר טאקע. האט זי זיך דערטרונקען.

פ. פאליער

שאַרפער ענטפער פון פרנס לעשטש

דאָס ערשטע וואָרט בעקומט ה' לעשטש. ער זאָגט, אַז פונ'ן ערשטען פונקט איז ער מסכים, ער איז אָבער געגען אויסדריקען מיטגעפיהל דעם ה' קעניגסבערג, ווייל מ'ווייסט נאָך נישט וועמען מען ברויך אויסדריקען מיטגעפיהל. מחמת ה' טייכמאַן איז דורך ה' קעניגסבערג זעהר שטאַרק בעליידיגט און גרינגשעצענד טראַקטירט געוואָרען. ה' לעשטש איז קאַטעגאָריש געגען אריינטראָגען די 8000 זל. אין גמינע-קאַסע. ה' לעשטש רופט אויס: מיר האָבען נישט קיין צוטרוי צוליב די פערשידענע מאַניפולאַציעס מיט קהל'שע געלדער פון פרעז. קעניגסבערג

אויף דער בעמערקונג פון פאַרזיצענדער ה' פרענקעל, אַז פון די הערער קאָנען קומען קאָנסעקווענצען, ענטפערט ה' לעשטש, אַז ער איז פולשטענדיג פעראַנטוואָרטליך פאַר זיינע רייד, וואָס ער קאָן בעשטעטיגען מיט פאַקטען און עדות. ה' לעשטש האַלט זיך ווייטער ביי דער מיינונג, אַז דער צוועק אויף וואָס די 8000 זל. זאָלען געהן דאַרף דעצידירען די פערוואַלטונג צוזאַמען מיט'ן ראַט, אַזוי ווי די דעמאָלס־געוואָסענע קאָמיסיע האָט בעשלאָסען. וואָס שייך דעם עהרען-געריכט, ערקלערט ה' לעשטש, אין נאָמען פון ה' טייכמאַן, אַז דער לעצטער איז תמיד גרייט צושטעלען זיך צו אַן עהרען-געריכט. נאָר מיט'ן תנאי, אַז אויך ה' קעניגסבערג זאָל זיך פערזענליך שטעלען צום זעלבען עהרען-געריכט. ווייל אַזוי נאָך וועט קלאָר בעוויזען ווערען, ווער וועמען ס'ברויך אויסדריקען מיטגעפיהל.

דאַן נעמט אַ וואָרט דער אָרטאָדאָקסישער פרנס מענדיל הורוויטש, אַז פונקט ווי די פערוואַלטונג זאָל אויך דער ראַט בעשליסען די 8000 זל. זאָלען אונבעדינגט אריינגעבראַכט ווערען אין גמינע-קאַסע, וועלכע דיספּאָנירט מיט'ן געלד און נישט דער געבער האָט דאָס רעכט צו זאָגען אויף וואָס דאָס געלד זאָל בעשטימט ווערען.

אַ חזקה צו בעהאַלטען יעדען שבת אַ מת.

פרעזעס פרענקעל בעמערקט, אַז די פערוואַלטונג האָט זיך לעצטענס געמאַכט אַ חזקה צו בעהאַלטען יעדען שבת אַ מת און איהם צו קבורה ברענגען ערשט נאָך שבת צוליב געלד-דינגענישען

די אָרטאָדאָקסישע פראַקציע זעהענדיג, אַז זי האָט צופעליג אַ מעהרהייט צוליב'ן פעהלען פון איין האַנדווערקער פרנס, פאָדערט יעדען פונקט פון זייער אינטערפעלאַציע צושטעלען צו דער אָבשטימונג. פרנס לעשטש, אָריענטירענדיג זיך אין דער לאַגע, נעמט דאַן נאָך אַמאָהל אַ וואָרט און, ווענדענדיג זיך צו דער פערוואַלטונג און אָרטאָדאָקסישע פרנסים זאָגט ער: אייער גאַנצע 4-יעהריגע אַרבייט דריקט זיך בלויז אויס אין דער מתים-פראַגע, און דערמיט ערקלערט זיך אייער קומען אויף היינטיגער זיצונג אין פולען קאָמפּלעט. נוצט נישט אויס אייער צופעליגע מעהרהייט, ווייל איהר האָט נישט ליגען דאָס געלד אין מזומן. און ווי אַזוי מען נוצט אויס געלדער, וועל איך אייך דאָ באַלד דערצעהלען. איהר ווילט צונעמען די גמינע — ביטע זעהר. ביי די מתים זענט איהר אַזוי טהעטיג, אַז איהר האָט אַפילו בענוצט דאָפּעלט וויפיל ס'איז פרעלימינירט אין בודזשעט פון פאַריגען יאָהר.—

פרנס הורוויטש פאָדערט אונבעדינגט אָבשטימען זעהענדיג, אַז זיין, די אָרטאָדאָקסישע פראַקציע האָט אַ מעהרהייט מיט איין שטימע. פרנס פישמאַן טראָגט דאַן אריין אַ פאָרשלאַג צו מאַכען אַן הפסקה אויף 5 מינוט, וואָס ווערט אָנגענומען.

נאָך דער הפסקה בעט אַ וואָרט דער וויצע-פרעזעס פון דער פערוואַלטונג ה' מוליער, וועלכער פרעגט, פון וועמען אָן ה' לעשטש איז געוואָרען אַ געגנער פון דער פערוואַלטונג און פערלוירען צו איהר דעם צוטרוי, אין דער צייט, וואָס דורך די גאַנצע 4 יאָהר האָט ה' לעשטש כסדר געשטיצט די פערוואַלטונג אין אַלע פראַגען. ה' מוליער איז געגען דעם, אַז ה' לעשטש זאָל זיין דער בעל-דעה אויף וואָסערען צוועק די 8000 זל. געהען, נאָר דעריבער האָט צוזאָגען די פערוואַלטונג.

צוליב די כסדר'דיגע אַרויסרופען נעמט ה' לעשטש ווידער אַ וואָרט און זאָגט: איך האָב פערלוירען דעם צוטרוי צו דער פערוואַלטונג דערפאַר, וואָס כ'בין געוואָהר געוואָרען וועגען פערשידענע מאַניפולאַציעס מיט פרעמדע געלדער מצד דעם פרעזעס פון דער פערוואַלטונג, ה' קעניגסבערג. זייענדיג אין גמינע אין דער ראָל פון אַ קליענט האָב איך זיך איבערצייגט, ווי אַזוי מ'ווערט דאָ טראַקטירט. דאָס איז ערשט בנוגע מיר, וואָס כ'בין אַ קהלה-ראַטמאַן. איך שטעל זיך שוין פאָר, ווי אַזוי עס זעהט אויס ווען אַנדערע קומען דאָ אַרויף וועגען זייערע ענינים.

האַס, נקמה פון שנאת-חנם.

ה' לעשטש רעכענט זיך אָב מיט דער פערוואַלטונג און די אָרטאָדאָקסען און זאָגט צו זיי: איהר געדענקט נישט, מיט וואָס פאַר אַ טריאומף די שטאָדט האָט אייך מיט 4 יאָהר צוריק אויפגענומען בשעת איהר זענט אריין אין גמינע, איהר האָט די גאַנצע צייט זיך אָבער פערנומען בלויז מיט קעמפפען געגען רבנים, שוחטים, שמשים. אייער גאַנצע טהעטיגקייט איז געווען געבויט אויף האַס, נקמה און שנאת חנם און איצט נאָך 4 יאָהר זעהט איהר שוין ווי איהר זעהט אויס. איך האָב נישט געוויסט, האָב איך געשטיצט די פערוואַלטונג, די 8000 זל. וויל איך צאָלען גערן אויף אַ צוועק, וועלכען עס ווינשט די גרעסטע טייל שטאָדט.

דאָס איז אַ פאָלקס-שולע

און אויב איהר ווילט דוקא איצט אויסנוצען אייער צופעליגע מעהרהייט און אָבשטימען, קאָן איך אייך דערויף פייערליך ערקלערען, אַז דאָס געלד וועט איהר נישט זעהן נישט נאָר אויף פסח נאָר אפילו נישט אויף תשעה באב...

ה' מוליער פרעגט, פאַר וואָס ה' לעשטש, האָבענדיג אַ אינדיווידועלען אונצוטרוי צו ה' קעניגסבערג, אויף וועלכען גרונד בינדעט ער עס צוזאַמען מיט דער גאַנצער פערוואַלטונג, בשעת ה' קעניגסבערג האָט זיך שוין אָב-געזאָגט פון דער פערוואַלטונג (צווישענרופען פון די ה"ה קויפמאַן, לעשטש: ליידער האָט זיך ה' קעניגסבערג נאָך נישט אָבגעזאָגט).

בשעת די שטורמישע דעבאַטען איז אָנגעקומען דער האַנדווערקער-פרנס ה' משה ראָזענבוים און ביי דער אָבשטימונג צו די 8000 זל. זאָלען גיין אין גמינע-קאַסע איז געווען אַ גלייכער צאָהל פון 10 פאַר און 10 געגען אַזוי, אַז לויט דער יורידישער פראָצעדור, איז די פאָדערונג פון דער פערוואַלטונג מיט די אָרטאָדאָקסען, אַז די 8000 זל. זאָלען אריינגעהן אין גמינע-קאַסע — אָבגעפאַלען.

פאַר'ן אָבשטימען דעם פאָרשלאָג פון די אָרטאָדאָקסען אויסצודריקען מיטגעפיהל דעם ה' קעניגסבערג, נעמט אַ וואָרט דער האַנדווערקער פרנס ה' איידעלבוים, וועלכער שלאָגט-פאָר אויסצוּוועהלען אַ קאָמיסיע פון 5 פערזאָהן וועלכע זאָל דעם סכסוך טייכמאַן-קעניגסבערג ערלעדיגען. דער פאָרשלאָג פון ה' איידעלבוים ווערט אָנגענומען.

אַ דעלעגאַציע וואָס פאָדערט אַ מקוה און אַ מורה הוראה.

נאָכ'ן ערלעדיגען די „היציגע" פונקטען שטעלט זיך פאָר פאַר'ן ראַט אַ דעלעגאַציע פון דער סקאַרישאָווער גאַס אין די פערזאָנען פון די ה"ה משה רובינשטיין און איטשע מאיר לעפּלאַו. וועלכע פערלאַנגען, די קהלה זאָל זיי צושטעלען דאָרט אויפבויען אַ מקוה ווי אויך בעזאָרגען יענעם ראַיאָן מיט אַ מורה הוראה.

דער ראַט האָט בעשלאָסען צו העלפען שטעלען די מקוה אין יענעם געגענד, איבערלאָזענדיג די פראַגע פון אַ מורה הוראה אָפען.

צוליב דער שפּעטער שעה אין דער נאַכט האָט מען צום אייגענטליכען טאָגעס-אָרדנונג נישט געקענט צוטרעטען און די זיצונג איז אָבגעלעגט געוואָרען אויף צומאָרגענס אָווענד, ס'הייסט אויף מאָנטאָג ביינאַכט.

צווייטע זיצונג.

צומאָרגענס מאָנטאָג איז פאָרגעקומען די צווייטע זיצונג, מורה הוראה טייטעלבוים פאָדערט, אַז דער ראַט זאָל בייהילפיג זיין מיט אַ געוויסע סומע געלד אויף מצות פאַר די רוסישע יודען. דאַן טרעט דער ראַט צו צום בודזשעט.

פרנס פישמאַן פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס די פּאָזיציע פון „נישט פאָראויסגעזעהענע אויסגאַבען" אין פאָראַיאָהריגען בודזשעט איז בעדייטענד איבערגעשריטען געוואָרען. ער פאָדערט פאָרצולייגען און אויסרעכענען פאַר'ן ראַט אויף וואָס די דאָזיגע געלדער זענען פערווענדעט געוואָרען. ביים פאָרליינען ווייזט זיך אַרויס, אַז פון די „אונפאָראויסגעזעהענע אויסגאַבען" איז אויסגעצאָהלט געוואָרען די 13-טע פענסיע די בעאַמטע. ה' לעשטש קריטיקירט דעם סיסטעם, אַז דאָס איז אַ בעליידיגונג פאַר די בעאַמטע, וועלכע דאַרפען אָפיציעל פיגורירען אין בודזשעט.

בעת'ן בעטראַכטען דעם בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1929. שטעלט זיך דאָ אַרויס, אַז די פערוואַלטונג האָט פערגרעסערט דעם גמינע-עטאַט (סקלאַדקע) און בעשטימט אויף אַ סומע פון 232,860 זל. כמעט דאָפּעלט ווי דאָס פאָריגע יאָהר 1928.

דעמאָקראַטישער אַרויסטריט פון פרנס פישמאַן.

ביים אויסהערען די מיינונג פון דער פינאַנץ-קאָמיסיע ווערט צוגעטיילט דאָס וואָרט דעם פרנס פישמאַן אַלס סעקרעטאַר פון דער זעלבער קאָמיסיע. ה' פישמאַן רעפערירט קלאָר און גענוי די אויספיהרונגען און בעשלוסען פון דער פינאַנץ-קאָמיסיע אין מיט זאַכליכע און לאָגישע אַרגומענטען בעגרינדענדער בעגרינדעט ער די נויטהענדיגקייט פון דער רעדוקציע. ער שילדערט די פאַטאַלע עקאָנאָמישע לאַגע פון די

Kino „ODEON" w Radomiu.

Anonsujemy wielki program świąteczny

MADAME RéCAMIER

Wielki narodowy film francuski, stojący na najwyższym szczeblu kunsztu artystycznego

Wytwórnia FRANCO-FILM — Scenarjusz opracował minister HERIOT — Reżyserował król reżys. Gaston RAVEL

W ROLACH GŁÓWNYCH:

MARIE BELL najurodziwsza artystka komedji Fransuskiej.

EMIL DRAINE,

EDMUND VAN DAELE

czołowi artyści tejże Komedji oraz Opery Francuskiej

Arcydzieło to, jako najpotężniejszy film doby obecnej, dostąpiło zaszczytu wyświetlania w Operze Francuskiej, w obecności Prezydenta i najwyższych dostojników Francji.

Zdjęć dokonano z niebywałym pietyzmem i olbrzymim nakładem kosztów w miejscach historycznych.

Kostjumy z garderoby Opery

Koronkowa wystawa i nadzwyczaj staranne oprac.

Całość pierwszorzędna.

היגער לעדער-בראנזשע פון וועלכע ס'פלעגען ציהען חיונה ס'ך היגדערטער יודישע פאמיליעס. כמעט די אלע, ערקלערט ה' פישמאן, זענען רעגיסטרירט אין די עטאט-רשימה, און בעלאסטען זיי מיט א דאפעלט · שטייער וואלט זיי געווען רואינירט און די רעשט צוּבראכען. א חוץ דעם דארף מען נעמען אין אכט דעם קאטאסטראפאלען ווינטער, וועלכער האט דערשלאגען עקאנאמיש כמעט די גאנצע שטאט. ביי אזא צושטאנד וואלט געווען א נויטווענדיגקייט דעם בודזשעט צו פערקלענערען לוים די גרויס פון פאריאהרען און נישט צו פערדאפלען ווי עס וויל די פערוואלטונג.

אינטערעסאנט איז דער פארשלאג פון ארטאדאקסישען פרנס מענדיל הורוויץ צו אנולירען די בעשלוסען פון דער פינאנץ-קאמיסיע וועגען דער רעדוקציע מיט'ן מכלומרש'טען אויסרייד, אז ער האט זיך נישט בעטייליגט אין די זיצונגען. דערויף ענטפערט פרנס פישמאן, אז פון 10 אנגאזשירטע אין די פינאנץ-קאמיסיע זענען 8 געקומען אויף די זיצונגען און די בעשלוסען פון אזא צאהל זענען מאסגעבענד און דעצידירענד.

דער ראט האט בעשטימט צו ווארטען ביז ער וועט זיך גענוי בעקענען מיט אלע אויסגאבען און איינקונפטען פון דער גמינע און דערנאך ערשט פעסטשטעלען די גרויס פון דער סקלאדקע.

ווייטערע פרטים פון דער צווייטער זיצונג, ווי אויך די ענדגילטיגע פעסטשטעלונג איבער'ן בודזשעט פון 29-טן יאהר, וואס איז אבגעלעגט געווארען אויפ'ן קומענדיגען זונטאג — וועלען מיר ברענגען אויספיהרליך אין נעכסטען נומער.

ביי בלייבט דער פריהערדיגער ביימ'ס-לוין.

פון רעדאקציע.

דער בעריכט פון דער זיצונג פון קראנקען-קאסע, שטאדט-ראט און די ארקעסטער-רינג קומען אין נעכסטען נומער פון אונזער צייטונג.

יודיש טעאטער אין ראדאם.

די צווייטע וואך שפילט אין ראדאם א יודישע טרופע אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען ארטיסט ביאלקאוויטש.

אין [illegible] בעטייליגט זיך אויס מיט בעדייטענדע קרעפטען, נעמט אנטייל דער בעריהמטער ארטיסט בעני אדלער.

דעם טיפסטען מיט עסיהל דריקען מיר אויס דער אין טרויער-פערבליבענע

פאמיליע טאנדעטניק

צוליב'ן פריהצייטיגען טוידט פון

זייער מאן און פאטער

ישראל מאיר נ. ע.

זאלען זיי זיין געטרייסט און מעהר נישט וויסען פון קיין צער.

דארע, שרה בערמאן.

בברכת מזל טוב לבבית הנני מברך את מחותני:

ר' דוד איצקאוויטש ורעיתו

לרגלי ארושי בנו

איייזיק עם בחירת לבבו פראניע האכבוים

שלום בוים ורעיתו

עם כ"ב"ב.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון געזעלש. „עזרה" אין ראדאם מאכט בעקאנט די מיטגלידער איהרע ווי אויך פון אבטיילונג „בית-לחם", אז מאנטאג דעם 1 אפריל (קוויעטשען) אום 5 אז. נ. מ. אין אייגענעם לאקאל (דלוגא 11) קומט פאר די

געוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

אויפ'ן טאג-ארדנונג: בעריכטען, וועהלען א פערוואלטונג. רעוויזיאנס-קאמיסיע און פרייע פארשלאגען.

בעמערקונג: אין פאל פון א נישט גענוגענדע צאהל פערזאמעלטע וועט די זעלבע פערזאמלונג פארקומען אין זעלבען טאג אום 6 אז. פארנאכט און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל פערזאמעלטע.

אינטערעסאנטע פורים-פארשטעלונג פון גימנ. „פשיאטשול וויעדזי"

איבערמארגען זונטאג דעם 7 קוויעטשען קומט פאר אין טעאטער „ראדאמיאנטשי" א אינטערעסאנטע פארשטעלונג פון די שילער און שילערינס פון דער יודישער גימנאזיע „פשיאטשול וויעדזי". ס'וועט אויפגעפיהרט ווערען „די קליינע חנה" (חנה הקטנה).

דער פראגראם ענטהאלט פערשידענע רייכע נומערן, צווישען אנדערע פערשידענע אטראקציעס וועט א שילערין פון 7-טער קלאס פארליינען א ספעציעלע אייגענע שאפונג אויף דער טהעמע „מגילת אסתר".

ס'וועלען אויסגעפיהרט ווערען ספעציעל-צוגעגרייטע אריגינאלישע טענץ און מוזיק אין אריגינעלע קאסטיומען.

צוליב טעכנישע סבות איז די פורים-פארשטעלונג פערשפעטיגט געווארען מיט עטליכע טעג, אבער דערפאר ווערט צוגעגרייט א אינהאלטסרייכער פראגראם, וועלכער וועט זיין זעהר אינטערעסאנט.

צו דער פערלאבונג פון אונזער קוזינקע

רמא לובעלסקא

מיט ה' מיעטעק גאלדמאן

גראטולירען מיר הערצליך און ווינשען א גליקליכע צוקונפט.

צ. גיטער

עם פרוי.

זיך פערענדיגט דער שניידער-שטרייק.

נאך לענגערע אונטערהאנדלונגען איז די פאדערונג פון א 8-שעה דיגען ארבייט'ס-טאג נאכגעגעבען געווארען. דער-

כל הקודם זוכה!

די פאבריק — פון —

מענער-קאפעלושען

האט פאר אייך די שענסטע קאפעלושען, הערליכע קאלירען אויסגעארבייט פון די בעסטע קוואליטעטען.

ווייל די צייט איז שלעכט :—: :—: און צוליעב רעקלאמע רעכען איך פאבריק'ס-פרייזען :—: :—: איבערצייגט אייך.

פירמא „Amerycan"

ח. גוטמאן ראדאם, לובלינער 5.

אלעס אויסאַרבעטונגען.

די פּערפום-קאָסמעטישע אינדוסטריע אין פּוילען, וועלכע איז אַ וויכטיגער צווייג פון דער אלגעמיינער אינדוסטריע און איז אין דער צייט פון דער מלחמה און עטליכע יאָהר נאָכדעם, אָפּגעשטאַנען צוליב די שווערע קריזיס-צייטען, האָט זיך לעצטענס ווידער אָנגעהויבען צו אנטוויקלען און שטעלט איצט פאָר מיט זיך אַ וויכטיגע פלאַצ-זובקע מיט אנ׳ערשטקלאַסיגע עקאָנאָמישע בעדייטונג.

צו די הויפּט-פּלצובקעס פון דער דאָזיגער אינדוסטריע דאַרף צוגערעכענט ווערען די פירמע „געאָרג דראַלע״, וואָס איהרע אויספאַרבעטונגען ווערען, וואָס ווייטער, אַלץ מעהר געזוכט דורך די ברייטע מאַסען קאָנסומענטען.

די שיינע עסטעטישע פּאַקונגען פון „דראַלע״ס אויפאַרבעטונגען, ווי בעראָזע-וואַסער, פּערפום „אילוסיאָן״ (אָן אַלקאָהאָל) טואַלעטען-זייף, בלומען-און קאָלאָן-וואַסער א. א. הארמאָנירען מיט׳ן געשמאַק פון די ראַפינירסטע מבינים.

די פּרייזען פון „דראַלע״ס אויס-אַרבעטונגען זענען אַ סך ביליגער, ווי די אימפּאָרטירטע פאַבריקאַטען, און דעריבער דאַרף פון׳ם דאָזיגען שטאַנדפּונקט זייער פערשפּרייטונג צווישען אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג ניט זיין קיין מניעה.

ב״ה פּאָדגורזע יע״א.

„הכשר״!

לאחינו בני ישראל שליט״א!

אנחנו החמ״ט, מעידים בזה. אשר הכשרנו עפידתה״ק כל המכונות, התעשי׳ והכלים של „הקאָפּפּע-מ-טעל-פאַבריק״ מהפירמא העניריקא פראַנקקאַ סינאָוויע בסקוויען לצורך עבודת סחורה לחג הפסח הבע״ל ומשגיחים אנחנו בדיוק היטב על כל הנעשה שמה מהחל עד גמירה. ולהבדיל בין הסחורות של כל השנה ובן זו של חג הפסח. בא ליותר תוקף ועוז על כל.

פּעקעל פראַנקק

בין על המרובעים „סקשינעטשקא״ 1/6 קג.

בין על העגולים „רוושאַזא״ 1/6 „

פתקא ירוקה בכתב רשום „כשר לחג הפסח ושהיא תחת השגחתנו — אנו, ומכח זה מקבלים אנחנו כל אחריות הכשרות עלי׳ אפי׳ למהדרין מן המהדרין מבקשים אנחנו מאת אחינו בני ישראל שליט״א ומזהירים אותם לדקדק היטב על הפתקא ירוקה הנ״ל, כי רק סחורה זו כשרה לחג הפסח בלי שום פקפוק כלל. ויאכלו ענוים וישבעו.

ע״ז באעה״ח ג׳ לס׳ „ושמרתם את המצות״ תרפ״ט לפ״ק.

הק׳ יעקב פרענקעל תאומים
האבד״ק חנ״ל.

הק׳ חיים קאַננער.

הק׳ יחזקאל שרגא פרענקעל תאומים.

פאַראַנטע חעמישע פאַרבערייַ און פּראַלניאַ

O. K. HEMPEL

w Radomiu

עקזיסטירט פון יאָהר 1880 אויף דער אַלטער שטאָדט 5 טעלעפ. 521

פיליעס: אויף זשעראָמסקי 31, טעלעפאָן 520 (לובלינער)
אלטע-שטאָדט 2 טעלעפ. 521

סמפּסהלט זיך דער געעהרטער — קליענטעלע — אויפ׳ן אַנקומענדיגען פריהלינג׳ס - סעזאָהן.

סאָלידע און פּינקטליכע אַרבייט, צוגענגליכע פּרייזען.

בשיקאַנטמאַכונג.

מיר האָבען דעם כבוד בעקאַנט צו מאַכען דאָס אונזער פּוטער-געשעפט

י. מ. ווערבער סט זטהנס

ראַדאָם, לובלינער 14 (פראָנט)

בעזיצט צום זומער-סעזאָן אַ גרויסען אויסוואַל פון פערשידענע לעטני פּוטערס ווי:

קרסטען, ליססן, מענטר און קינדער-היטען

ווי אויך פערשידענע גומי-מאַנטלען אינלענדישע און אויסלענדישע

צו מעסיגע פּרייזען.

כשר לפּסח! „GRONWIN“ כשר לפּסח!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט. דאָס אונזער פירמע „Gronwin“ אלטע וואַרשאַווער גאַס 30 אין 2-טען הויף

איז פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע

ווייַנען און מעהדען כשר לפּסח

מעסיגע פּרייזען! :—: רעעלע בעהאַנדלונג! :—: גוטע בעדינגונגען!

פירמא

„GRONWIN“ מיט אַכטונג

KIELCE.

p. f.

Biuro Próśb EXPRESS

w RADOMIU, przy ul. Lubelskiej Nr. 27

Podaje do publicznej wiadomości, że Biuro załatwia wszelkiego rodzaju podania i odwołania do wszystkich władz państwowych i komunalnych korespondencją handlową krajową i zagraniczną, tłomaczenia z języków obcych, sporządzanie bilansów, budżetów, umowy i kontratky a także przepisywanie na maszynie.

Przy biurze, które zostaje prowadzone pod kierownictwem sił rutynowanych i fachowych, otwarty został dział zleceń i informacji handl.

Ceny możliwie przystępne.

בעקאַנטמאַכונג.

די לאַנג-עקזיסטירענדע פירמע שטיינבאַק אין ראַדאָם האָט דעם כבוד בעקאַנט צו מאַכען די אידישע בעפעלקערונג פון ראַדאָם און אומגעגענד, אַז מיין געשעפט איז פריש רעמאָנטירט געוואָרען און איז פערזעהן מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע קאָפּעליושען, היטלען לויט דער לעצטער מאָדע. אין געשעפט איז פערהאַנען אַ ספּעציעלע אָבטיילונג פון גאַלאַנטעריע פערזעהן מיט אַ גרויסען אויסוואַהל מענער און דאַמען-וועש אַלע סאָרטען זאָקען, סקאַרפּעטען פון די בעסטע פירמעס. בעזונדערס אַ גרויסען סאָרטימענט קראַוואַטען, זייפען און פּערפּומען. אַלעס צו קאָנקורענץ-פּרייזען און ביי די בעסטע בעדינגונגען.

פירמע שטיינבאַק
ראַדאָם, לובלינער 26.

בטקאַנטמאַכונג.

איך האָב דעם כבוד בעקאַנט צו מאַכען דאָס ג. פּובליקום אין ראַדאָם, אַז איך בעזיץ דעם גרעסטען אויסוואַהל

פון די נייעסטע און מאָדערנסטע מוסטערן פון יאָהר 1929,

צו מאַנשטן ציטרען.

איך נעם אויך-אָן אַלערליי אַלעינע און צו לאַקירען קאָך-געשיר, ווי אויך מאָדערנע קעכלען. די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט רעעל און פינקטליך

ווענדט זיך צום מאַליער שטעלמאַן

געדענקט דעם אדרעס: וואַלאָווא 28, שטעלמאַן.

די נייַע פאַראַנטע פאַרבערייַ און חעמישע פּראַלניאַ

פון י. ציכנער

נעמט אָן צו פאַרבען, צו וואַשען און צו פּוצען אויף אַ חעמישען אופן מענער און דאַמען-גאַרדעראָבעס ווי אויך גאַרניטורען, קאָסטיומען, פּאַלטענס, קליידער, בלוזקעס ווי אויך אַלערליי פּוטערוואַרג דאָס אַלעס ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך, סאָליד און ביי צוגענגליכע פּרייזען.

י. ציכנער

ראַדאָם, שפּאַציער-גאַס 21

קעלצער אבטיילונג.

שטורמישע זיצונג אין שטאדט-ראט

שבת - צונאכט דעם 23 ד. ח. איז פארגעקומען א זיצונג פונ'ם שטאדט-ראט.

ביים אנהויב פון דער זיצונג איז דער פרעזעס ה' מאסאלסקי מוז'יע חעגען טויט פון פראנצויזישען מארשאל פאש, וועלכער איז אויך געהעזען מארשאל פון פוילען. דער פרעזעס שטעלט פאר דעם פערשטארבענעם אלס בעפרייער פון די מיט פראנקרייך פערייניגטע פעלקער און שלאגט פאר טעלעגראפיש אויסצודריקען מיטלייד דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר אין ווארשא.

די רעדע הערען אלע ראטמענער אויס, נישט אויסשליסענדיג די עקס-לינקע, שטעהענדיג.

חייטער שלאגט דער פרעזעס פאר אנצורופען די טשיסטא-גאס אויפ'ן נאמען פון מארשאל פ א ש.

דער פארשלאג ווערט איינשטימיג אנגענומען און די טשיסטע-גאס ווערט אנגערופען: „די גאס פון מארשאל פערדינאנד פאש".

נאכ'ן לעזען די פראטאקאלען פון די פריהערדיגע 2 זיצונגען פונ'ם שטאדט-ראט קאמוניקירט דעם פרעזעס, אז דער ענין קרופסקי (חעגען חעלכען מיר האבען אין לעצטען נומער געשריבען.) איז בעטראכט געחארען אויפ'ן כעניארען-קאנחענט, וועלכער האט רעהאבילישירט ראטמאן קרופסקי.

קרופסקי איז מסכים אבצוטרעטען דעם מאגיסטראט א טייל פונ'ם דערמאנטען פלאץ, וואס וועט נויטיג זיין אויף צו פערברייטערען די בוימער-שולע צום זעלבען פרייז חאס ער קרופסקי האט דעם פלאץ געקויפט.

מ'טרעט צו צו דער ערשטער לעזונג פונ'ם בורזשעט. דאס ווארט בעקומט דער פרעזידענט ה' געטטעל, חעלכער גיט אב א קורצען בעריכט, חעגען דער טעטיגקייט פון מאגיסטראט אין בעט, אז צוליב דעם, וואס דער בודזשעט קאן ביז דעם 1 קוויעציען נישט אנגענומען חערען דורכ'ן שטאדט-ראט, זאל דער שטאדט-ראט בעפולמעכטיגען דעם מאגיסטראט אויסצוגעבען אין די ראמען פון פאריארינען בודזשעט.

געגען דעם טרעט ארויס ראטמאן ד"ר פעלץ, חעלכער חייזט אן, אז מ'דארף דעם מאגיסטראט געבען די מעגליכקייט אויסצוגעבען נור אויף די נ"ייגסטע געברויכען, ווי למשל לויפענדע אויסגאבען און שלאגט פאר איבערצורייסען די זיצונג אויף 10 מינוט.

נאך דער הפסקה שלאגט פאר ראטמאן לעווי צו בעפולמעכטיגען דעם מאגיסטראט אויסצוגעבען אויף לויפענדען געברויך אין גרויס פון איין צחעלפטעל אין משך פון חודש אפריל.

פרעזעס ה' מאסאלסקי ערקלערט, אז לויט'ן געזעץ האט דער מאגיסטראט דאס רעכט צו פיהרען ווייטער די חירטשאפט אין די ראהמען פון פאריאריגען בודזשעט.

ראטמאן ד"ר זאסוכא (נ. ד.) שלאגט פאר מ'זאל איבערגעהן צום פארשלאג פון פרעזידענט צום טאג ארדנונג.

צוליב דער ערקלערונג ציהט ראטמאן לעווי צוריק זיין פארשלאג און דער שטאדט-ראט געהט אריבער צום טאג ארדנונג איבער'ן פארשלאג פון פרעזידענט.

עס ווערט געעפענט א דיסקוסיע איבער די קורצע עקספאזע פונ'ם פרעזידענט. דאס חארט בעקומט ד"ר פעלץ, חעלכער חארפט פאר, אז די ווירטשאפט פון שטאדט ווערט געפיהרט נישט ראציאנעל, דער פרעזידענט רעכענט זיך נישט מיט דער מיינונג פון די איבריגע מיטגלידער פון דער פערוואלטונג. אלע אונטערנעהמונגען, חאס חערען אנגעפיהרט דורכ'ן מאגיסטראט ברענגען דעפיציט. בערך 770 טויזענד זל. חערט אין פערשידענע פארמען אויסגעצאהלט פענסיעס. דערפון בעקומען יודען בערך 5000 זלאטעס, חאס מאכט נישט אויס אפילו איין פראמיל. עס ווערט נישט אויסגעפיהרט דער בעשלוס פונ'ם שטאדט-ראט, חעגען שאפען א פאלקס-שולע פאר יודישע קינדער, די יודישע פאדערונגען ווערען איגנארירט, דעמאלט ווען פערהעלטניסמעסיג צאהלט די יודישע בעפעלקערונג מעהר פאדאטקעס ווי די נישט-יודישע, בכלל ווערט אין מאגיסטראט אויסגעגעבען א צו-גרויסען פראצענט פון גאנצען איינקונפט פונ'ם שטייער, אויף דער אדמיניסטראציע.

אין א שארף אנטיסעמיטישען ארויסטריט ענטפערט ראטמאן קזשאקאווסקי וועלכער ווארפט פאר, אז יודען ווילען נישט צאהלען קיין פאדאטקעס, די יודישע לאווניקעס ארבייטען מעשים מ'זאל שטענדיג צולייגען אויף ראטעס אלע יודישע שטייער-צאלער, וואס צאהלען נישט איין אין דער צייט. ווען יודען זאלען באמת בעצאהלען, וואס פון זיי קומט וואלט קיין געלד נישט געפעהלט, גאנצע טעג היטען די לאווניקעס אב די יודישע אינטערעסען אין מאגיסטראט א. ז. וו. א. ז. וו.

מיט א העק-רעדע טרעט ארויס דער געוועזענער אונאבהענג'גער סאציאליסט ראטמאן לוקאווסקי בשעת וועלכע עס ענטשטעהט א שרעקליכער שטורם און די יודען פערלאזען די זיצונג פונ'ם שטאדט-ראט און דער פרעזעס איז געצווינגען איבערצורייסען די זיצונג.

דער בודזשעט ווערט איבערגעשיקט אין דער פינאנץ-און בודזשעט-קאמיסיע.

„דזשוינט" געגעבען 300 דאלאר מיט א צוזאג צו העלפען בויען דאס בית-יתומים אין קעלץ.

די טעג האט א דעלעגאציע פון קעלצער אנגעזעהענע עסקנים מיט פרופ' ד"ר שאץ בעזוכט דעם דירעקטאר פון „דזשוינט" ה' כהן פאר זיין אנפאהרען קיין פאלעסטינא. די דעלעגאציע האט קאנפערירט א לענגערע צייט און ארומגערעדט ז'עם מצב פון קעלצער יודישען בית-יתומים.

ה' כהן האט דער דעלעגאציע געגעבען 300 דאלאר מיט דער הבטחה ווייטער צו שט-צען פינאנסיעל דאס בית-יתומים.

דער „דזשוינט"-דירעקטאר ה' כהן האט פערשפראכען נאך זיין צוריקקומען פון א"י צו מאכען א בעזוך אין קעלץ.

פורים-אוועגדען.

ביי „השומר הצעיר"

מאנטאג אוועבד איז ביי די ארג. „השומר - הצעיר" פארגעקומען דער טראדיציאנעלער פורים באל פאר די מיטגלידער פון דער ארגאניזאציע. עס איז בעשטימט געווארען א קאנקורס פאר דעם שענסטען קאסטיום פון באל. דעם פרייז האבען בעקומען די קבוצה „גלילים" און „שובבים".

ביי צעירי-מזרחי"

אויך ביי „צעירי מזרחי" איז דינסטאג אוועבד פארגעקומען א פורים אוועבד, וועגען „די פערסישע תקופה ביי די יודען" האט גערעדט ה' גאטהארט נאך וואס די פערזאמעלטע האבען פערברענגט א פאר שעה ביי א פורים'דיג גלעזעל משקה.

א בלימעל טאג פאר „החלוץ"

דינסטאג, פורים, איז אדורכגעפיהרט געווארען א בלימעל - פערקויף פאר „החלוץ", וועלכעס האט געבראכט א הכנסה פון 193 זל.

גרויסער ערפאלג פון די פורים-אקציע פאר ק. ק. ל.

אין די טעג פון פורים איז אין קעלץ, ווי אין אלע שטעדט, אדורכגעפיהרט געווארען א אקציע פאר ק.ק.ל. אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט די אנגעזעהענסטע ציוניסטען פון שטאדט, ווי אויך די ציונ. פרויען ארג. „ויזא" און אנדערע ארגאניזאציעס, די אקציע האט זיך זעהר גוט איינגעגעבען.

צו אונזערע לעזער.

דערמיט זענען מיר מודיע אונזערע לעזער, פריינד און סימפאטיקער. אז דער לאקאל פון אונזער רעדאקציע געפינט זיך אויף לעאנארדא 3 אין הויז פון ה' קאפעל, און איז טהעטיג לויט פאלגענדען סדר:

זונטאג פונ 7—9 אוועגד דיזשורירט ה' מ. רובינשטיי.

מאנטאג פון 7—9 ה' ל. ראדאל.

דינסטאג פון 5—7 30 ה' מ. ראזענבערג

מיטוואך פון 5—7 ה' צבי מאשקאוויטש, און פון 7—9 ה' ראדאל.

אלע אינסטיטוציעס. פעראיינען און ארגאניזאציעס חערען געבעטען אלע איינלאדונגען, בעריכטען, נייעסען, קאמוניקאטען און אנאנסען אריינצולעגען אין קעסטעל, וואס הענגט אויפ'ן טהיר פון דעם רעדאקציע לאקאל.

וועגען זעלבען מאכען מיר בעקאנט אונזערע ג. אנאנסען-געבער.

רעדאקציע און אדמיניסטראציע
פון „ראדאמער-קעלצער לעבען"
— אין קעלץ. —

VIM

WODA BRZOZOWA DRALLEGO

MYDŁO TOALETOWE DRALLEGO

PERFUMY DRALLEGO

WYROBY FABRYKI PERFUM DRALLE'go rozpowszechnione na całej kuli ziemskiej.

WODA KWIATOWA DRALLEGO

WODA KOLOŃSKA DRALLEGO

PERFUMY „ILLUSION" BEZ ALKOHOLU DRALLEGO

OMEGA

Zegarek na całe życie

do nabycia u przedstawiciela w firm.

SENDER KANAR

Kielce, Duża 9.

Redaktor i Wydawca Ch. M. HERC

we własnej drukarni Radom S...

Od wielu lat już istniejące

Biuro Próśb TŁOMACZEŃ — i — PRZEPISYWAŃ

p. f. **„PROLITEX"**

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna I-e piętro.

USKUTECZNIA

Podania, skargi, opozycje, apelacje w sprawach cywilnych, karnych, wojskowych i paszportowych oraz **rekursy do wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych**

KORESPONDENCJA HANDLOWA

Umowy i punkt. przedrejentalne

אפילו פון ערגסטען שטאָהל, געמאַכטע מעסערס קענען אויך האָבען א הערליכען אויסזעהן, אויב זיי זענען גערייניגט מיט ווים. פארן אָנוואשען בעדארף מען אָבריייניגען די מעסערס מיט א פייך סמאטקאלע בעשיט מיט א קליינע דאָזע ווים. אלע פלעקען און שמוץ ווערען מאָמענטאל פערלוירען. נאכהער אויס-שווענקען צו פיהרען צו א גלאַנץ מיט א ריין טיכאלע און די מעסערס וועלען זיין הערליך. ווים ווערט פערקויפט אין פראַק-טישע שעכטלען. וואָס פערלייכטערן א שפּאָרזאַם נוצען. יעדער פושקע ווים האָט א בלאַכענע דנאָ. וואָס פערהיט עס פון פּאַכקיי